

Ministerstvo dopravy Odbor agend řidičů

Metodické usměrnění

správních činnosti obecních úřadů obcí s rozšířenou působností, krajských úřadů
a Magistrátu hl.m. Prahy

„k výkladu § 52a odst. 2 zákona č. 247/2000 Sb.,
o získávání a zdokonalování odborné způsobilosti k řízení motorových vozidel
a o změnách některých zákonů
ve znění pozdějších předpisů“

Ministrem dopravy bylo uloženo Odboru agend řidičů věcně vyřešit problém, spočívající v tom, aby bylo umožněno řidičům, kteří mají zadrženy řidičský průkaz, absolvovat pravidelné školení, a odstranit tak nerovnovážený stav u netuzemských řidičů. Je navrhováno, aby řidiči, držitelé průkazu profesní způsobilosti, kterým byl dočasně zadržen řidičský průkaz, měli možnost zúčastnit se pravidelného školení, jinak zbytečně přicházejí o kvalifikaci. Problém je zejména s řidiči, kterým byl zadržen řidičský průkaz v době těsně před uplynutím roku od posledního pravidelného školení. V otázce netuzemských řidičů je navrhováno zrušit podmínku přechodného pobytu 185 dnů u řidičů ze států Evropské unie (sjednotit s úpravou pro cizince ze třetích států, § 46 odst. 2 písm. b) a c), § 52b odst. 2 písm. c) body 2 a 3 a § 52c odst. 2 body 2 a 3 zákona č. 247/2000 Sb.).

§ 52a

zákona č. 247/2000 Sb.

Podmínky přijetí k výuce a výcviku

- (1) Provozovatel školicího střediska může přijmout k výuce a výcviku v rámci vstupního školení pouze osobu, která*
- a) podá písemnou přihlášku,*
 - b) je držitelem řidičského oprávnění pro příslušnou skupinu vozidel nebo se účastní výuky a výcviku k jeho získání.*
- (2) Pro přijetí osoby k výuce a výcviku v rámci pravidelného školení platí podmínka uvedená v odstavci 1 písm. a). Žadatel o přijetí k výuce v rámci pravidelného školení musí být držitelem řidičského oprávnění pro příslušnou skupinu vozidel a s výjimkou případů uvedených v § 48 odst. 4 a 5 i průkazu profesní způsobilosti řidiče.*

Podle názoru Odboru agend řidičů Ministerstva dopravy nelze navrhovanou změnu zákona po věcné stránce doporučit. Příčinu nastoleného problému je nutno spatřovat v nesprávném výkladu § 52a odst. 2 zákona č. 247/2000 Sb. Doslovný až přehnaně formální výklad textu zákona bez vnímání smyslu a účelu tohoto konkrétního ustanovení pak nutně vede k uplatňování nesprávného postupu, na jehož základě údajně nelze připustit k pravidelnému školení žadatele, který není v den školení po přechodnou dobu držitelem řidičského oprávnění pro příslušnou skupinu vozidel. Takový postup logicky nekoresponduje s požadavky praxe, např. v případech, kdy byl řidiči zadržen řidičský průkaz nebo mu byl vysloven zákaz činnosti.

Do budoucna není podle našeho názoru žádoucí vypustit podmínku, vyjádřenou v § 52a odst. 2 zákona, aby žadatel o přijetí k výuce v rámci pravidelného školení nemusel být držitelem řídičského oprávnění pro příslušnou skupinu vozidel. To by v konečném důsledku znamenalo, že by o přijetí k výuce v rámci pravidelného školení mohl žádat i žadatel, kterému řídičské oprávnění pro příslušnou skupinu vozidel nebylo ještě, anebo nikdy, uděleno.

K vyřešení nastíněného postačí pouhý logický a věcný výklad předmětného ustanovení § 52a odst. 2 zákona.

Ostatně k takovému výkladu práva a právních předpisů vyzývá mimo jiné i Nález Pléna ÚS - Pl. ÚS 33/97 publikovaný pod č. 30/1998 Sb., ve kterém Ústavní soud uvádí, že naprosto neudržitelným momentem používání práva je jeho aplikace, vycházející pouze z jeho jazykového výkladu. Dále pak výslovně konstatuje, že cit.: „Jazykový výklad představuje pouze prvotní přiblížení se k aplikované právní normě. Je pouze východiskem pro objasnění a ujasnění si jejího smyslu a účelu (k čemuž slouží i řada dalších postupů, jako logický a systematický výklad, výklad e ratione legis atd.). Mechanická aplikace abstrahující, resp. neuvědomující si, a to buď úmyslně, nebo v důsledku nevdělanosti, smysl a účel právní normy, činí z práva nástroj odcizení a absurdity.“

Použitím takového způsobu výkladu právního předpisu, resp. § 52a odst. 2 zákona (a nejen tohoto ustanovení) je potřeba rozlišovat pro správnou aplikaci předmětného ustanovení pojem „**držitel řídičského oprávnění v širším slova smyslu**“ od pojmu „**držitel řídičského oprávnění v užším slova smyslu**“. V širším slova smyslu je nutno považovat za držitele řídičského oprávnění každého, komu bylo řídičské oprávnění uděleno a dosud se ho nevzdal (viz § 94 odst. 2 zákona č. 361/2000 Sb.) nebo mu nebylo úředně odňato (viz § 94 odst. 1 zákona č. 361/2000 Sb.). Držitelem řídičského oprávnění v širším slova smyslu je tedy ve své podstatě i řidič, kterému byl zadržen řídičský průkaz, uložen trest nebo sankce zákazu činnosti, dosáhl 12 bodů v systému bodového hodnocení a v tom důsledku pozbyl řídičské oprávnění apod. Takový řidič pak buď může své právo „řít vozidlo“ využívat neomezeně, nebo je na tomto svém právu krácen. Vedle toho za **držitele řídičského oprávnění v užším slova smyslu** je nutno považovat výlučně toho, komu řídičské oprávnění bylo uděleno a toto jeho právo „řít vozidlo“ není žádným jiným institutem omezeno nebo zkráceno.

Jestliže smysl a účel ustanovení § 52a odst. 2 zákona č. 247/2000 Sb. spočívá v tom, aby se pravidelného školení zúčastnil žadatel, kterému kdy bylo uděleno příslušné řídičské oprávnění a toto mu nebylo doposud odňato nebo se ho účinně nevzdal, ale jedná se o žadatele, který je pouze dočasně na právu řídit motorové vozidlo omezen, není rozumného, účelného a smysluplného důvodu, aby pravidelné školení neabsolvoval. Opačný výklad by bylo nutno považovat za přepjatý formalismus.

Obdobně logicky a smysluplně je potřeba vykládat i § 46 odst. 2 písm. b) a c), § 52b odst. 2 písm. c) body 2 a 3 a § 52c odst. 2 písm. b) body 2 a 3 zákona č. 247/2000 Sb. Tak například ustanovení § 46 odst. 2 písm. b) a c) zákona kategorizuje řidiče „profesionály“, tj. pokud řídí motorové vozidlo, k jehož řízení opravňuje řídičské oprávnění skupiny C1, C1+E, C, C+E, D1, D1+E, D nebo D+E nebo řídičské oprávnění uznávané jako rovnocenné, kteří mají povinnost zúčastnit se zdokonalování odborné způsobilosti.

Zákon tuto kategorizaci vyjadřuje třemi kategoriemi řidičů tak, že slovně specifikuje

a) občana členského státu Evropské unie, který má na území České republiky trvalý pobyt (včetně občana České republiky),

b) občana členského státu Evropské unie, jenž má na území České republiky přechodný pobyt, který trvá alespoň 185 dnů v kalendářním roce (občana Evropské unie bez dalších podmínek zaměstnanosti nebo vlastního podnikání), nebo

c) občana jiného než členského státu Evropské unie, který vykonává závislou práci pro zaměstnavatele usazeného na území České republiky nebo podniká na území České republiky (konkrétní podmínka zaměstnání).

I zde je nepřipustný ryze doslovný výklad nastíněné kategorizace řidičů bez nalézání smyslu a účelu takové kategorizace. Občan Evropské unie s trvalým pobytem na území České republiky není nikterak zvláště omezován a bez jakéhokoli důvodu může požádat o zdokonalení své odborné způsobilosti, včetně přezkoušení a vydání průkazu profesní způsobilosti řidiče (vyznačení příslušného harmonizovaného kódu v řidičském průkazu).

Vedle toho občan Evropské unie, který hodlá v České republice získat nastíněnou profesní způsobilost a nemá v České republice trvalý pobyt, je logicky omezen podmínkou analogicky shodnou s podmínkou „obvyklého bydliště“ nutnou pro získání řidičského oprávnění. Toto opatření, které je akceptováno v celé Evropské unii, si klade mimo jiné za cíl omezit tzv. „řidičákovou turistiku“, v segmentu profesní způsobilosti by bylo možno hovořit o turistice za účelem získat profesní způsobilost, protože v domovské zemi to je pro dotčeného občana nemožné, drahé, náročnější, apod. Otázka zaměstnání v České republice podmínkou není.

Pro cizince ze země mimo Evropskou unii je však vyžadována podmínka zaměstnanosti, a to výkon závislé práce pro zaměstnavatele usazeného na území České republiky nebo podnikání na území České republiky. Důvodem, proč i takovému žadateli zákonodárce nestanovil pobyt na území České republiky 185 dní, bude zřejmě v sociálních oblastech.

Bylo by však v přímém rozporu se zásadou rovnosti fyzických osob před zákonem a v rozporu se zákazem diskriminace, pokud by nastal případ, aby občan Evropské unie, který plní podmínku zaměstnanosti, vyžadovanou pro cizince ze třetích zemí, musel plnit i podmínku obvyklého bydliště, zejména podmínku 185 dní na území České republiky. I v tomto případě je nutno opačný výklad považovat za přepjatý formalismus.

Závěr:

Aniž by bylo nutné měnit zákon č. 247/2000 Sb., o získávání a zdokonalování odborné způsobilosti k řízení motorových vozidel lze v souladu s

I. § 52a odst. 2 tohoto zákona mít za to, že žadatel o přijetí k výuce a výcviku v rámci pravidelného školení je způsobilý tehdy, pokud je držitelem řidičského oprávnění pro příslušnou skupinu vozidel a doposud se tohoto řidičského oprávnění v souladu s § 94 odst. 2 zákona č. 361/2000 Sb., o silničním provozu, účinně nevzdal nebo mu nebylo podle § 94 odst. 1 tohoto zákona odňato,

II. § 46 odst. 2 písm. b) a c), § 52b odst. 2 písm. c) body 2 a 3 a § 52c odst. 2 písm. b) body 2 a 3 zákona č. 247/2000 Sb., mít za to, že žadatel, občan členského státu Evropské unie, jenž nemá na území České republiky přechodný pobyt, který trvá alespoň 185 dnů v kalendářním roce, ale vykonává závislou práci pro zaměstnavatele usazeného na území České republiky nebo podniká na území České republiky, splnil podmínky pro účast na zdokonalování odborné způsobilosti, zkoušku z odborné způsobilosti, a vydání řidičského průkazu s vyznačením profesní způsobilosti nebo průkazu profesní způsobilosti.

Mgr. Michael Židův

pověřen řízením
Odbor agend řidičů

(Zdroj: www.mdcr.cz)